

ПРОГРАМ РАДА

**кандидата за ректора Универзитета у Крагујевцу
за мандатни период 2024-2027.**

Проф. др Владимир Ранковић

Крагујевац, септембар 2024.

САДРЖАЈ

1. УВОД	3
2. НАСТАВНА ДЕЛАТНОСТ	4
2.1. Студијски програми при Универзитету.....	5
2.2. Обезбеђење услова за квалитетније студирање	6
2.3. Наставно особље	6
3. НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКА ДЕЛАТНОСТ	7
4. УМЕТНОСТ	9
4.1. Сарадња са институцијама културе	9
4.2. Међународне уметничке активности	9
4.3. Сарадња са уностраним универзитетима	9
5. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА	10
6. ИНОВАЦИЈЕ	11
7. ИНФРАСТРУКТУРНИ ПРОЈЕКТИ	12

1. УВОД

Одлука да се кандидујем за ректора Универзитета у Крагујевцу је произашла из снажне жеље да Универзитет настави путем стабилности и развоја и личне спремности да своје интелектуалне и вољне капацитете ставим на располагање универзитетској заједници у остваривању овог циља.

С обзиром да сам у претходних пет година обављао дужност проректора за наставу и студентска питања и да сам као члан ректорског колегијума ректора проф. др Ненада Филиповића активно учествовао у реализацији бројних активности и пројеката који су, по мом скромном мишљењу, значајно утицали на афирмацију и развој нашег Универзитета, осећам и једну врсту професионалне обавезе да наредни период своје каријере посветим и подредим развоју и добробити Универзитета. Лично сматрам да је вођење универзитета изузетно одговоран задатак јер су ефекти и последице универзитетског деловања далекосежне. Основни задатак универзитета је да ствара нове генерације образованих, способних и успешних људи који своја знања преносе на будуће генерације, примењују га у функционисању институција локалних заједница, или га имплементирају у привредним организацијама обезбеђујући технолошки и привредни напредак. Осим тога, универзитет је инкубатор научне мисли, проналазака и технолошких иновација, јер наука увек корача уз образовање. Коначно, ефекти универзитетског деловања директно и индиректно утичу на квалитет живота појединца и на развијеност друштва у целини.

Програм рада Универзитета, који је представљен у овом документу, је заснован на визији да Универзитет у Крагујевцу треба да буде водећа образовна институција и лидер у савременим научним истраживањима на регионалном нивоу, и да буде покретачка снага образовног, културног и технолошког развоја друштва.

Уз адекватно артикулисање енергије и мотивисање наставника, сарадника и истраживача наведени амбициозни циљеви и визија будућности Универзитета су достижни и оствариви.

Чињеница да сам током петогодишњег обављања дужности проректора за наставу и студентска питања имао прилику да стекнем увид у образовно-научне капацитете свих чланица Универзитета ми пружа могућност да на адекватан начин стимулишем и покренем наше снаге у реализацији постављених циљева. Додатно, међуљудски односи које сам изградио са представницима чланица Универзитета, у Сенату и Савету Универзитета, и који су засновани на узајамном уважавању и поверењу, додатно ме учвршћују у веровању да заједничким снагама можемо да остваримо све зацртане циљеве.

У наставку је представљен Програм рада, који је написан у складу са стратешким опредељењима Владе Републике Србије и ресорног министарства, и у складу са друштвеним, образовним и научно-технолошким кретањима на националном и глобалном нивоу.

2. НАСТАВНА ДЕЛАТНОСТ

Наставна делатност је основна делатност сваког универзитета. У претходних неколико година сведоци смо драматичних промена у области образовања и друштвених кретања која неминовно утичу на образовне институције у нашем региону али и на међународном нивоу. Један од основних проблема са којим се факултети чланице Универзитета суочавају претходних година је проблем непопуњености уписних квота на већини студијских програма који се реализују на факултетима чланицама.

Након завршеног уписа студената на студијске програме факултета чланица Универзитета у школској 2023/2024 години, ректорски колегијум је извршио детаљну анализу тренутног стања са циљем да се идентификују потенцијални узроци проблема.

Као основни узрок проблема може се издвојити демографски тренд са којим се суочава наше друштво у целини. Према подацима Републичког завода за статистику на територији коју обухвата наш Универзитет, а то је регион Шумадије и Западне Србије, број ученика четрвог разреда средњих школа је у последњих десет година опао за 12%. У односу на школску 2021/2022, број ученика четрвог разреда средњих школа је опао за чак 5%.

Други, незанемарив, проблем представља и све приметније агресивно рекламирање иностраних факултета, посебно са територије бивше Југославије, које одликују врло повољни услови студирања. Резултат тога је да значајан број средњошколаца из региона Шумадије и Западне Србије, поред већ познатих аспирација према факултетима Универзитета у Београду, одлази да студира у иностранство.

Када је реч о демографском проблему једино решење проблема лежи у интернационализацији Универзитета и привлачењу страних студената. Ово се посебно односи на студијске програме које не уписује довољно домаћих студената и за чију реализацију на енглеском језику постоје адекватни наставни ресурси. Приликом креирања студијских програма на енглеском језику потребно је руководити се потребама иностраних тржишта и иностраних студената који би уписивали ове студијске програме. У овом процесу свим заинтересованим факултетима чланицама, Универзитет ће пружити свесрдну помоћ и то у делу који се односи на маркетиншке активности и привлачење страних студената, затим у делу подизања компетенција наставника и сарадника потребних за извођење наставе на енглеском језику, у делу пружања логистичке подршке, и у комуникацији са ресорним министарством и осталим министарствима укљученим у процес доласка и боравка иностраних студената у нашој земљи.

Један од пратећих проблема у процесу интернационализације Универзитета се односи на смештај и исхрану страних студената. Постојећи Закон о високом образовању као и ограничени смештајни капацитети у студентским домовима не пружају могућност смештаја страних студената у студентским домовима. Универзитет у Крагујевцу ће настојати да реши овај проблем у сарадњи са локалном самоуправом града Крагујевца

али и осталих градова у којима су смештени факултети чланице Универзитета. Такође, руководство Универзитета ће покренути решавање овог питања и пред ресорним министарством у циљу постизања општег решења. Један од предлога би био и стварање оквира са јавно-приватно партнерство у овом делу.

Када је реч о чињеници да значајан број ученика из региона Шумадије и Западне Србије студирање наставља на другим универзитетима у Србији или иностранству једино решење је подизање квалитета и конкурентности студијских програма који се реализују на нашем Универзитету. Лично сматрам да је у популаризацији студијских програма веома битно задовољство послодаваца знањем и вештинама наших свршених студента. Додатно, свршени студенти који се лако и брзо запосле и који су задовољни зарадом и условима рада су најбољи промотери наших студијских програма, факултета и Универзитета у целини. Из тог разлога сматрам да у процес креирања курикулума и силабуса треба максимално укључити Савет послодаваца Универзитета. На тај начин ће бити осигурано да студијски програми у потпуности одговарају потребама тржишта, што ће за последицу имати већу запосливост свршених студената а самим тим и већу популарност студијских програма и факултета.

Треба имати у виду да се тржиште радне снаге драматично мења под утицајем савремених технолошких иновација, поготово у области информационих технологија и вештачке интелигенције, и да се те промене последично преносе на образовни систем који мора да се прилагоди новонасталим околностима. Тржиште радне снаге је динамичније него икад, са једне стране се ствара потреба за новим вештинама и знањима, а са друге стране нека занимања постају сувишна и непотребна. У овој новој реалности факултети морају бити спремни на брзе и радикалне промене, које подразумевају увођење нових и гашење постојећих непопуларних студијских програма.

У вези са свим наведеним, задатак руководства Универзитета биће да пружи сву неопходну подршку факултетима у процесу осавремењавања постојећих студијских програма и акредитацији нових студијских програма.

2.1. Студијски програми при Универзитету

У протеклом периоду је креирано и акредитовано неколико студијских програма на нивоу Универзитета у Крагујевцу.

То је студијски програм основних академских студија *Спорт, здравље и биоинжењеринг* и студијски програми мастер академских студија:

- *Информационе технологије,*
- *Развој компјутерских игара,*
- *Вештачка интелигенција,*
- *Веб дизајн, и*
- *Психологија.*

Осим студијских програма академских студија на Универзитету су реализовани и кратки

програми студија и то: *Тестирање софтвера и Сајбер безбедност*.

Поучени досадашњим искуствима са акредитованим студијским програмима и кратким програмима студија, руководство Универзитета ће у наредном периоду извршити ревизију, рационализацију и оптимизацију наведених програма узимајући у обзир кадровске капацитете Универзитета и динамичност потреба тржишта радне снаге.

Стратешко опредељење Универзитета у наредном периоду ће и даље бити осавремењавање постојећих и увођење нових атрактивних студијских програма за које Универзитет има наставне капацитете и за које постоји доказана потреба тржишта.

2.2.Обезбеђење услова за квалитетније студирање

Универзитет у Крагујевцу је снажно посвећен настојању да постане водећа образовна институција и лидер у савременим научним истраживањима. Да би то било оствариво неопходно је обезбедити ресурсе за подизање нивоа квалитета студија и истраживања. Руководство Универзитета ће интензивно радити са Министарством просвете и Министарством науке, технолошког развоја и иновација на осавремењавању учионица, лабораторија, научно-истраживачке опреме и других елемената наставне и истраживачке инфраструктуре.

У циљу неговања и подстицања изврности Универзитет ће наставити да стипендира и награђује најбоље студенте. Поред стипендија које обезбеђује Универзитет, у претходном периоду су формирана и два фонда из којих се за сада обезбеђује по једна стипендија. У наредном периоду Универзитет ће настојати да обезбеди додатна средства за стипендирање наших најбољих студената. У том циљу биће предузете и активности за формирање нових и ојачавање постојећих АЛУМНИ удружења на нивоу Универзитета из којих бих се обезбедила додатна средства за стипендирање студената, опремање лабораторија и учионица и сл.

Универзитет ће наставити да ради на обезбеђивању услова за студирање студентима за хендикепом. У том погледу Универзитет ће у сарадњи са факултетима аплицирати за потребна средства код ресорног Министарства.

Осим обезбеђивања услова студирања, руководство Универзитета ће активно радити са Студентским парламентом на повећању квалитета студентског живота у делу ваннаставних активности кроз обезбеђивање повољнијих услова за посећивање уметничким, спортским и културним дешавањима.

У склопу наведене стратегије је планиран и наставак започете реализација пројекта јавно-приватног партнерства *„Изградња универзитетског спортско-рекреативног комплекса”*.

2.3.Наставно особље

Наставно особље представља највреднији ресурс сваког универзитета. Тренутно се сви

универзитети у Србији суочавају са проблемом финансирања што директно утиче на потенцијал високошколских установа да задрже постојеће и ангажују ново квалитетно наставно особље. Средином 2024. године је формирана Радна групе за анализу тренутног стања финансирања високог образовања у Републици Србији и за израду Нацрта закона о високом образовању и у чијем саставу су и представници Универзитета у Крагујевцу. Руководство Универзитета ће у наредном периоду интензивно и континуирано радити са представницима факултета чланица Универзитета у циљу дефинисања предлога и сугестија а који би били представљени на седницама Радне групе. Заједнички циљ је дефинисање модела финансирања високог образовања који ће обезбедити услове за очување квалитета наставног особља у високом образовању.

У циљу унапређења наставних и истраживачких компетенција Универзитет ће наставити да негује своју посвећеност програмима мобилности. Као резултат успешног вођења овог програма, Универзитету је одобрено значајно повећање буџета за наредни период. Осим постојећих програма мобилности Универзитет ће радити на успостављању билатералних програма мобилности са земљама које тренутно нису чланице постојећих програма мобилности. Тренутно се интензивно одвијају преговори са универзитетима из Републике Кине. Такође, радиће се на мотивисању и подстицању наставника, посебно младих, да користе програме за стручна усавршавања како би подigli своје наставне и научне компетенције. С тим у вези, Универзитет ће наставити да стипендира постдокторанде, и на тај начин наставити са пружањем подршке младим истраживачима у циљу обезбеђивања услова за њихово усавршавање у престижним научним институцијама.

3. НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

У циљу постизања изврности и лидерске позиције у научно-истраживачкој делатности Универзитет у Крагујевцу ће наставити са улагањима и подстицањем научно-истраживачкога рада код запослених и истраживача.

У претходном периоду Универзитет је, сходно својим могућностима, основао неколико интерних фондова за подстицање научно-истраживачког рада и награђивање научне иврности као што су: Фонд за доделу Годишњих награда за научнике и истраживаче, као и за уметнике, који су постигли изузетне резултате у научноистраживачком и уметничком раду и Програм за научноистраживачке односно уметничке пројекте младих истраживача и уметника који се финансирају из средстава Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу и Универзитета у Крагујевцу.

У наредном периоду Универзитет ће наставити са улагањима у поменуте фондове, радити на оснивању нових фондова и програма, и активно радити на реализацији следећих активности у области научно-истраживачке делатности:

- повећање броја објављених радова у реномираним међународним и

националним часописима,

- подизање квалитета докторских дисертација,
- повећавање броја пријава националних и међународних научних пројеката,
- успостављање сарадње са реномираним научно-истраживачким установама,
- одржавање научних скупова и трибина на Универзитету,
- организовање и учешће у активностима за популаризацију науке,
- укључивање младих истраживача у рад на научним пројектима,
- континуирано опремање лабораторија факултета,
- набавка научно-истраживачких рачунарских лиценцираних програма и апликација.
- контрола етичких норми и стандарда у научноистраживачком раду
- унапређење вештина и компетенција запослених у Канацеларији за међународне пројекте у циљу пружања додатне помоћи истраживачима приликом конкурисања за међународне пројекте и то у виду праћења писања пројектних пријава и проналажења потенцијалних партнера,
- интензивнија дисеминација резултата у оквиру научне заједнице али и према широм јавности, интензивнија промоција и популаризација резултата
- укључивање иностраних научника у састав и рад комисија за оцену и одбрану дисертација
- оствривање сарадње са домаћим НИО у области коришћења инфраструктуре
- подстицање жена на активније учешће у научно-истраживачкој делатности

У циљу прибављања додатних средстава за реализацију научно-истраживачке делатности и постизања веће примењивости научних достигнућа, Универзитет ће интензивно радити на проналажењу модалитета за активније укључивање привредних субјеката у научно-истраживачки рад наставника и истраживача. Један од начина је увођење концепта индустријског доктората који би омогућио докторандима да се кроз своје истраживање баве решавањем реалних привредних проблема. На тај начин би и привредни сектор имао бенефите од реализованог истраживања и био мотивисан да улаже у заједничке научне пројекте са Универзитетом. Додатно, Универзитет ће интензивније радити и на повезивању истраживача са привредним субјектима у циљу заједничког пријављивања пројеката финансираних из Фонда за иновациону делатност.

4. УМЕТНОСТ

4.1. Сарадња са институцијама културе

Универзитет у Крагујевцу планира да реализује сарадњу са значајним институцијама културе у граду кроз организовање изложби, концерата, мастер класа, књижевних вечери, презентација, стручних и уметничких панела и сл., и то:

1. Студентски културни центар:
организовање књижевних вечери два пута месечно током целе календарске године, организовање изложби, различитих трибина и јавних предавања значајних за промоцију Одсека за примљену и ликовну уметност, организовање концерата наставника и студената у галерији и на летњој сцени, итд
2. Галерија Универзитета:
промоција рада и уметничких достигнућа наставника и студената уметничких студијских програма Универзитета кроз организовање изложби у галерији, књижевних вечери, концерата и стручних и уметничких панела и радионица
3. Кућа Ђуре Јакшића:
организовање јавних наступа, мастер класа, концерата, изложби и књижевних вечери у новом галеријском простору уз дефинисани календар уметничких догађаја за сваку академску годину
4. Град Крагујевац:
организовање изложбе студентских радова *Војник од теракоте* студената одсека за примењену и ликовну уметност-ФИЛУМ-а, крајем септембра у згради Окружног суда у Крагујевцу у сарадњи са кинеском амбасадом, учешће студената и професора у различитим значајним градским догађајима и утичу на квалитет уметничких дешавања у граду.

4.2. Међународне уметничке активности

Планирају се две значајне међународне конференције које организују Филолошко-уметнички факултет и Факултет примењених уметности у Београду:

1. Међународни научни скуп – Српски језик, књижевност, уметност
2. SMARTART – art&science applied је међународна конференција Факултета примењених уметности у Београду:
коју организује Факултет примењених уметности Универзитета уметности у Београду. Покровитељ конференције је Српска академија наука и уметности

4.3. Сарадња са уностраним универзитетима

У складу са потписаним споразумима о сарадњи са различитим иностраним

Универзитетима планирано је неколико активности у пољу уметности:

- размена студентских пројеката (концерти, музички театар, изложбе, радионице...);
- директна сарадња кроз организовање заједничких уметничких, педагошких и научних програма;
- гостовање професора – предавања, симпозијуми, семинари, конференције, комисије, жирији.
- учествовање студената на такмичењима и разним уметнички манифестацијама у току академске године.

Очекује се посебна активност наставника и сарадника ФИЛУМ-а, са Одсека за музику да буду ангажовани на различитим будућим активностима у оквиру планиране сарадње.

5. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

У циљу остваривања визије да Универзитет у Крагујевцу постане водећа образовна институција и лидер у савременим научним истраживањима на регионалном нивоу неопходно је додатно унапредити међународну сарадњу посебно са престижним образовно-научним институцијама. Захваљујући преданости запослених у Одељењу за међународну сарадњу и праћење реализације пројеката, Универзитет у Крагујевцу је препознат као поуздан партнер првенствено у програмима мобилности студената и наставног особља. У прилог овој тврдњи иде и чињеница да је захваљујућу успешном праћењу и реализацији мобилности у претходном периоду Универзитет у Крагујевцу добио значајно већа средства за Еразмус+ програм мобилности у наредном периоду. Мобилност студената и наставника ће и у будућем периоду имати висок приоритет јер се тиме подижу компетенције наставника али и, што је подједнако важно, успоставља сарадња и укључивање наших факултета у међународну истраживачку мрежу. Чланство у истраживачким мрежама је предуслов за заједнички рад на пријавама научних пројеката финансираних из међународних фондова. С обзиром да је међународна сарадња стратешко опредељење нашег Универзитета у наредном периоду ће се додатно оснажити кадровски потенцијал Одељења за међународну сарадњу и праћење реализације пројеката.

У делу међународне сарадње која се односи на реализацију међународних пројеката важну улогу има Канцеларија за међународне пројекте. У овој служби се такође планира појачавање кадровских капацитета у циљу стварања услова за већи број пријава за међународне пројекте. Циљ је да Канцеларија за међународне пројекте пружа додатну помоћ приликом конкурисања за међународне пројекте и то у делу писања пројектних пријава, проналажења потенцијалних партнера, итд.

У циљу додатног подстицања наставног и истраживачког особља Универзитета за писање пријава пројеката финансираних из међународних фондова, формиран је фонд

за награђивање пројектних пријава за пројекте који се пријављују директно преко Универзитета. Наведено финансирање биће настављено и у наредном периоду.

У светлу стратегије интернационализације Универзитета у делу који се односи на реализацију студијских програма на енглеском језику и привлачење страних студената Универзитет ће у сарадњи са факултетима радити на креирању заједничких студијских програма са реномираним универзитетима. Ова врста партнерства би значајно утицала на повећање видљивости и реномеа нашег Универзитета са једне стране али и на успостављање сарадње са истраживачима из партнерских институција и учешће у заједничким научно-истраживачким пројектима.

6. ИНОВАЦИЈЕ

Увођењем ресора за иновације и развој и именовањем проф. др Владимира Сенића за проректора за иновације и развој значајно је подигнута свест о важности иновација и предузетничке иницијативе међу студентима, наставницима и истраживачима Универзитета у Крагујевцу. Један од првих резултата овог ресора је било оснивање Иновационе заједнице Шумадије и Западне Србије са циљем јачања иновационог екосистема на територији Шумадије и Западне Србије кроз оснивање стартап и спиноф компанија. У знак подршке овој иницијативи, Влада Републике Србије је крајем 2023. године основала три иновациона инкубатора:

- Иновациони инкубатор Универзитета у Крагујевцу,
- Иновациони инкубатор Факултета за машинство и грађевинарство у Краљеву и
- Иновациони инкубатор Факултета техничких наука у Чачку.

Када је реч о Иновационом инкубатору Универзитета у Крагујевцу, примарни задатак ће бити реализација следећих активности:

- пружање подршке у процесу оснивања Научно-технолошког парка и његовог повезивања и умрежавања са постојећим научно-технолошким парковима у Србији
- организација едукације и менторства за запослене у иновационом инкубатору
- подстицање предузетничког духа - организацијом различитих догађаја
- организација такмичења за иновативне идеје
- продубљивање сарадње са партнерима са Факултета организационих наука Универзитета у Београду
- спровођење менторских програма за наставнике и студенте
- наставак сарадње са Иницијативом „Дигитална Србија“

7. ИНФРАСТРУКТУРНИ ПРОЈЕКТИ

У погледу инфраструктурних пројеката у претходном периоду је успешно завршена изградња Центара изврности Универзитета у Крагујевцу. Према најавама Министарства за науку, технолошки развој и иновације, Центри изврности ће бити отворени и почети са радом почетком 2025. године. Отварањем Центара изврности ће бити решени просторни проблеми Института за информационе технологије и Факултета медицинских наука. План је да у просторијама Центара изврности буде смештен и будући Научно-технолошки парк чије се оснивање такође планира у наредном периоду.

Највећи инфраструктурни приоритет у наредном периоду ће бити изградња објекта Филолошко-уметничког факултета. У овом пројекту очекујемо пуну подршку ресорног Министарства и Владе Републике Србије. Поред овог, план је да се у наредном периоду ради и на реализацији следећих инфраструктурних пројеката:

- изградња нових станова за младе истраживаче,
- изградња Научно-технолошког парка Универзитета,
- реализација пројекта јавно-приватног партнерства „Изградња универзитетског спортско-рекреативног комплекса”,
- повезивање Универзитета са Државним дата центром у Крагујевцу,
- дигитализација рада Универзитета и свих процедура које се спроводе на Универзитету,
- обезбеђивање опреме и простора за Универзитетски информатички центар,
- реновирање зграде Ректората у циљу повећања енергетске ефикасности објекта и улагање у обновљиве изворе енергије у циљу смањења трошкова грејања и електричне енергије.